

ZOMBOR és VIDÉKE

POLITIKAI LAP.

Megjelenik vasárnap és csütörtökön.
Előfizetési árak: Egész évre 12 kor., fél évre 6 kor.,
negyed évre 3 kor. Egyes szám ára 12 fillér.

Felolvasó szerkesztő:
OBLÁT KÁROLY

Szerkesztőség: Zarándok-utca 7. szám. Telefon 58.
Hirdetések árszabály szerint számítanak;
többszöri hirdetésnél kedvezmény. — Nyilvánt. sora 30 fillér.

Demokratikus haladás nemzeti alapon.

II.

Zombor, 1905. november 8.

(S) A program adóreformja a progresszív jövedelmi adó behozatala arany fonálként húzódik keresztül a nagy eszmék labirintusán. Legigazságosabb alpra fekteti adórendszerünket, a kis ember kisebb jövedelméből arányosan, a gazdag tőkepénzes, földbirtokos, förzianer, nagy jövedelmei után fizesse meg adóját. A mai adórendszer aránytalanságán akar segíteni. A létminimum adómentessége egészíti ki a szegényebb néposztályok javát. A fogyasztási adók reformja által kiküszöbölhető lesz, hogy azok a mai rendszer szerint főképpen a kis existenciákat nyomják és terhelik, holott itt is a gazdagabbak nagyobb arányú megterhelése s a szegények adóterhének enyhítése lenne a főcél. A párbér és egyházi terheken is óhajt segíteni.

A kormány programja kiterjeszti figyelmét a népoktatás sanyarú állapotára is. Kontemplálja az ingyenes népoktatás, ingyenes tankönyvekkel való ellátás behozatalát, a mint ezt a népmilliók érdeke megkívánja. A tankötelezettség illetőleg iskoláztatási kényszer anyagi eszközök hiányában, még nagyon kezdetleges.

Ennek egyik oka abban keresendő, hogy az iskolák túlnyomó részében az oktatásért tandíjat szednek. E bajon a kormány — u. m. Angliában, Franciaországban és Belgiumban — az általános kötelező ingyenes népoktatással kíván segíteni oly módon, hogy az iskolafenntartók az ebből eredő jövedelem csökkenés erejéig az állam érdekeinek megóvásával kárpótoltassanak. Továbbá főszólyt helyez a kormány arra is, hogy az elemi népoktatás tekintet nélkül az iskolák jellegére, nemzeti irányban fejlődjenek és a magyar nyelv taníttatása a nem magyar ajkú lakosság jól felfogott érdekében is teljes sikerrel történjen. A népoktatás intenzívebb fej-

lesztése érdekében a népoktatási törvény revíziója keretében, a képzőintézetekben jellegre való tekintet nélkül, az általános egységes állami tanítóképzés jusson érvényre. Az állami, községi és felekezeti tanítók fizetés rendezéséről a népokt. törvény keretében óhajt a kormány gondoskodni.

Az 1848. XX. tcz. érvényesítésével a bevett felekezetek között a teljes egyenlőség és az egész vonalon a jogviszonyosság érvényesülne, a mi által a hazafias protestáns és zsidó felekezetek polgárai évtizedes panaszaik orvosolva lennének. Sürgős feladatai közé sorolja e program a katolikus kongrua és katolikus autonomia mielőbbi megoldását is.

A vármegyei közigazgatást állami feladatnak deklarálja, azért köteleességnek tartja, az általános választói jog törvénybeiktatása után — az önkormányzat megóvása mellett — a megyei közigazgatást államosítani és ezzel kapcsolatban az összes köztisztviselőknek az államtól való függetlenségét törvénybe iktatni. A köztisztviselők szolgálati viszonyait és politikai függetlenítését egy pragmatika által véglegesen rendezni óhajtja.

Ime, ezeket tartja az új kormány a magyar nemzet érdekében megvalósítandónak, hogy hazánk erős, hatalmas, nagy, gazdag és boldog legyen!

A 48-as függetlenségi párt azt állítja, hogy ezek az ő eszméi, Fejérváryék ő lölük sajátította ki azokat, ők már három évtized óta sürgették a programban foglaltak törvény erőre való emelését. Hátha azok az ő eszméik, miért gátolják most a nemzeti ellenállás ürügye alatt, hogy azok testet öltsenek és az életbe átvitessenek? Ezeket a szent eszméket miért zúzza most össze a koalíció? Szívvel, lélekkel kellene azt támogatni és a demokratikus haladás útját egyengetni, a program keresztülvitelénél segédkezet nyújtani, legyen az a kéz Fejérváry keze, ha ezek a reformok szükségesek és helyesek, el kell fogadni, ha az aki hozza, még oly gyűlölt ember is,

A tisztelt urak vegyék szemügyre és fontolják meg az ország jelenlegi szármalmas helyzetét. Az országban ma holnap kiűt a teljes anarchia, a törvények tisztelete alá szállott; a terrorizálás telőpontját érte el. Tekintély nincs, mindenkit, a ki ellenvéleményt mer nyilvánítani, kipellengéreznek. A megyék tanács termei csatahelyekké változnak át, a hol nem érvekkel, beszédekkel akarják az emberek egymást meggyőzni, hanem székek, lentatartók, záptojások dobálásával, botrányok előidézésével kezdenek argumentálni. A magyar fajrokonát, testvérét akarja felfalni, csak azért, mert egy, szerintük „törvénytelen“ kormány, mérészelt magyar kommandó nélkül a bársonyszékekbe ülni, üdvös czélu reformokat hozni és azok keresztülvitelére a törvényhozás, a törvényhatóságok támogatását kéri.

Hát vegyék Önök át, koalíciós urak, a kormányzást, vagy engedjék a kormányt dolgozni! De az Istenért, csináljanak mielőbb rendet és teremtsenek az országban tartós békét. Az ország már megunta e gyűlöletes játékot!!

* A titeli képviselőválasztás.

A központi választmány a titeli képviselő választást a zentaival egy napra e hó 17-ére tűzte ki. Választási elnök Vojnich István megyei főjegyző lesz. Két jelölt áll szemközt, Dr. Jovanovits József zombori ügyvéd 48-as függetlenségi és Masitzky Döme szerb nemzetiségű programmal. Erős harcra van kilátás.

Titeltől írják: A titeli választókerület független érzelmű polgárai pillanattal sem voltak megelégedve az újdívali radikális jelölésével, s ezért táviratban fordultak ugy Kossuth Ferenchez, az országos függetlenségi párt elnökéhez, mint a bácsbodrogmegyei függetlenségi párt elnökéhez, Fernbach Károlyhoz: vajjon támogatnák-e a vármegye szülőltjének, dr. Jovanovits József zombori ügyvédnek a jelölését? Kossuth így válaszolt: „Dr. Jovanovits titeli jelöltségét örömmel üdvözlöm és országos központunk legbüggőbb támogatásáról biztosítom.“ Fernbach Károly pedig csütörtökön este Jovanovitsal együtt Titeltől érkezett és barátainak bemutatta a kerület népszerű jelöltjét.

* **A szabadkai főispán nem mondott le.** Több lap azon hirt hozta, hogy a szabadkai főispán lemondott. Mint nekünk Szabadkáról írják, Bezerédy főispán azt a nyilatkozatot tette csak, hogy rögtön otthagyja állását, amint az első törvénytelenség elkövetését kívánják tőle.

* **Szabadka ellentállása.** Szabadka törvényhatósági bizottságának legutóbbi rendkívüli ülésén tárgyalták azon belügyminiszteri leiratot, amely a nemzeti ellentállás tárgyában hozott 278/905. sz. közgyűlési határozatot s az e tárgyban tett polgármesteri előterjesztést megsemmisítette. A közgyűlésen Bíró Károly dr. polgármester elnökölt, mert — mint bejelentette — Bezerédy István főispán az elnöklésben akadályozva volt. Ezután előterjesztette az ellentállási határozatot megsemmisítő miniszteri leiratot a tanács javaslatával, amely fentartja a törvényhatósági bizottságnak azon határozatait, melyek szerint az önkéntesen fizetett adókat sem szállítják be s az önkéntesen jelentkező ujonczoknak sem adják ki az igazolványt. A tanácsi javaslatához Farkas Zsigmond és Mukits Simon szólaltak föl, elismerését szavazva a tanácsnak eddig követett magatartásáért. A közgyűlés lelkesedéssel fogadta el a tanács javaslatát, mire a közgyűlés a tanács életésével véget ért.

Szeretetház Zomborban.

Zombor, 1905. nov. 8.

A XX-ik századot a humanizmus századának is szokás nevezni. A szeretetházak létesítése hazánkban már a 60-as években kezdődött. Az első ily szeretetházat 1867-ben Molnár Aladár akkori kultuszminiszteri osztálytanácsos, — ki a nagy miniszter Eötvös bárónak, egyik leghűbebb munkatársa volt — Balatonfüreden alapította meg. Az ő ideális, nemeslelkű agitációjának köszöni ezen most is virágzó intézet létezését. Ezen intézetben legtöbbször egész- és félárva gyermekeket vesznek fel, melyeket az intézetben, minthogy ott teljes VI. osztályú népiskola van, 12 éves korukig felnevelnek, a kertészetben és egyéb házi iparágakban kitaníttatnak. A jelesebb, tanulni vágyó és tehetséges gyermekeket közepeiskolába, tanítóképezdebe küldik, a többieket iparosokká nevelik. Ezen szeretetház a dunántúli vidéknek valóságos áldása. Számos jeles férfa van e hazának, ki mint a társadalom hasznos tagja, mint tanár, tanító, iparos szolgálja önzetlenül a haza közügyeit, s kik mindnyájan ezen intézetben nyerték első kiképzésüket. Azóta több hasonló intézet alakult meg hazánkban így Kolozsvárott, Sepsí-Szt.-Györgyön, Kassán, Aradon, Debreczenben stb., a melyek mindenütt nemzeti missziót teljesítenek. Azonkívül megmentik a züllesnek induló elhagyott gyermekeket a társadalomnak és felnevelik hasznos honpolgárokká.

Hazafias örömmel fogadjuk tehát ama hirt, mely immár valósulni készül, hogy Zombor szab. kir. város a humanitatis terjesztésében a főbbi fent nevezett városok sorába lép. Megmenteni a társadalom részére a züllesnek induló emberi lényeket, belőlök hasznavehető, hazafias polgárokat nevelni, visszaadni őket a komoly munkának, a társadalomnak. Van-e ennél fenségebb és nemesebb feladata az emberiségnek! A zombori szeretetház létesítése körül nagy érdemeket szerzett magának Latinovits Pál főispánunk, és hálás lesz neki úgy a megye mint a város közönsége örök időkre. Ez intézményt oda állíthatjuk Latinovits Pál nagy érdemei mellé, mely áldásos működésének egykoron örök emlékévé fog szolgálni. Az ő közbenjárásának köszönhető, hogy ez intézetnek városunkban való létesítése immár valóvá vált. Crescat, floreat!

Főispánunk ez ügyben előzőleg több ízben tárgyalt a belügyminiszterrel, utóbb pedig megsürgelte egy anket egybehívását, mi azt eredményezte, hogy Széll Ignác, belügyminiszteri államtitkár a szeretetház ügyében a megvalósítás módjait megbeszélése végett — a belügyminiszter megbízásából — e hó 4-re, szombatra, a belügyminiszteriumba anketét hívott össze. Az ankétra hivatalosak voltak és azon megjelentek: Széll Ignác államtitkár, Molnár István földmívelési miniszteri tanácsos, Halász Ferencz kultuszminiszteri tanácsos, Forray Ferencz belügyminiszteri tanácsos, Latinovits Pál főispán és Bosnyák Zoltán belügyminiszteri osztálytanácsos, utóbbi az ügy előadójaként.

Az anketén Latinovits Pál főispán részletesen ismertette azt a humanus és közgazdaságilag fontos célt, amelyet a vármegye közönsége, az ő indítványára az ajánlatával szolgálni óhajtott. Együttal ismertette az intenciókat, amelyek szerint a terv megvalósítható volna.

Az anketét a főispán részletes előterjesztése és intencziói alapján kimondotta, hogy a terv ezek szerint igen szépen keresztülvihető. Tehát egyhangú határozattal az anketé oly értelmű javaslatot terjeszt az illető miniszterek elé, hogy Zomborban egy szőlőszeti, kertészeti, gyümölcsészeti és baromfityesztési szaktanfolyammal ellátott internátus létesíttessék. A vármegye által felajánlott összegből 100 kat. hold földet vásárolna az állam lehetőleg a csatorna mellett s a csatornától megszerzné a vízhasználati jogot. Építene 5 pavillonszerű, egyszerű, de a célnak megfelelő és a

célnak megfelelőleg berendezett épületet, úgy hogy azok alkalmasak legyenek 200 növendék befogadására. Az internátusba 10—12 éves árva gyermekek vétetnek fel és 4 éven keresztül részesülnének szakszerű oktatásban a 100 hold földnek a fentjelzett módon való hasznosítása közben, tehát az oktatást megfelelő arányban közvetlen és szemléltető lenne.

Az anketának ezen egyhangú határozatát az illető miniszterek kétségtelenül akceptálják. Molkár földmívelésiügyi miniszteri tanácsos még az ősz folyamán le fog jönni a telek kiszemelésére végett. Mihelyt aztán a telek-kérdés meg lesz oldva, kora tavasszal lejön Széll államtitkár a végleges megállapodások végett s az árlejtés után az építkezés előreláthatólag még a tavasszal megindul.

A tervezés Ybl Miklós fővárosi műépítésre van bízva.

Közigazgatási bizottsági ülés a városnál.

Zombor szab. kir. város közigazgatási bizottsága rendes havi ülését f. hó 6-án tartotta meg Latinovits Pál főispán elnöke alatt. Jelen voltak: Hauck Imre polgármester, Dr. Alföldy Arpád h. polgármester, Gyurisits György főjegyző, Dr. Thurszky Zsiga t. ügyész, Dr. Poppovits István t. főorvos, Popp György kir. tanácsos, kir. pénzügyigazgató, Gráff Nikáz kir. tanácsos, kir. tanfelügyelő, Szankovits György kir. főmérnök, Poppovits Aurél kir. főügyészhelyettes, Koczkar Zsigmond, Lippert Ferencz, Dr. Grüner Soma, Dr. Konyovits Dávid, Dr. Kronits István, Dr. Drakulits Pál, Kozma László bizottsági tagok és Raditsa Lázár aljegyző, mint bizottsági jegyző.

Mindenelőtt felvétellett Hauck Imre polgármester havi jelentése, mely szerint a közigazgatás ügymenete a mult hónapban kielégítő volt.

Dr. Poppovits István t. főorvos jelentése szerint az általános közegészségi állapot a mult hónap folyamán kedvezőtlen volt, a mennyiben a halálesetek száma nagyobb volt mint a szeptember havában vagy a mult év ezen havában. Az általános körmozgalom igen élénk volt, a mihez lényegesen hozzájárult a szokatlan hideg és nedves időjárás. A népmozgalmi adatok azonban nem voltak eléggé kielégítőek, miután 76 halálesettel szemben az élve született gyermekek száma szintén 76 volt. Orvosrendőri szempontból megvizsgáltattak a helyi piaczelemlémezzel, a melyek minőség tekintetében kifogástalanok voltak. Házasságra kelt párok száma 33 volt.

A törvényhatósági állatorvos jelentése szerint a június hónap fellépett sertésvész megszűnt. Jelenleg vezetések és lépfene miatt van zárlat elrendelve.

Ezután a pénzügyigazgató jelentése tárgyalott, mely szerint a közadók állása a következő volt, befolyt: Egyenesadóbán: 1602 kor. 87 fill. Bélyeg- és jogilletékben: 3145 kor. 33 fill. Fogyasztási

ugyan nem, de — nagyobb papírvásárlások folyán — fél áron, és legszebb kiállításban, kapatok gyors szállítás mellett

Ingyen

nyomtatványok

Oblát Károly könyvnyomdájában Zomborban.

és italdóban 7750 kor. Tanítói nyugdíjban 392 kor. Országos betegápolási pótadóban 21 kor. 07 fill.

S végül Poppovits Aurél kir. főügyész-helyettes jelentette, hogy a zombori kir. törvényszéki fogházban a mult hó folyamán 45 letartóztatott volt elhelyezve.

Az 1899. XXV. toz. I. §-a értelmében az 1906—1908. évi kivétési időpontra megalkotandó és az italméresi illetéket városunk területére másodfokban megállapítani hivott italméresi illeték felszámolási bizottság elnökül Dr. Konyovits Dávid, elnökhelyettesül Lipper Ferenczet közigazgatási bizottsági tagok küldettek ki.

Közigazgatási bizottsági ülés a vármegyénél.

A vármegye közigazgatási bizottsága rendes havi ülését f. hó 6-án tartotta meg L a t i n o v i t s Pál főispán elnökelete alatt. A bizottság tagjai közül jelen voltak: Karácson Gyula kir. tanácsos. alispán, dr. Pávlovits Simon kir. tanácsos, főorvos, Scultéty Ferencz árvászeki ilnök, Popp György kir. tanácsos, pénzügyigazgató, Gráf Nikáz kir. tanfelügyelő, Sztankovits György főmérnök, Popovits Aurél kir. főügyész-helyettes, báró Vojnits István dr. id. Szemző István, Rácz György közigazgatási előadó, Bigl József, Fernbach Károly, Szemző Gyula, dr. Molnár Károly, dr. Mikosevits Kanut főügyész, Scherer Rezső aljegyző, mint a bizottság jegyzője.

Közegészségügy a főorvos jelentése Dr. Pávlovits Simon kir. tanácsos, főorvos a közegészségügy állapotára vonatkozólag jelentette, hogy a vármegye területén az általános egészségügyi viszonyok nem voltak oly mérvben kedvezőek mint az elmúlt hóban, mely jelenségnek az oka leginkább a kedvezőtlen, hűvös és nedves időjárás volt.

Popp György kir. tanácsos, pénzügyigazgató jelentése, hogy egyes adóiban 1905. október hóban befizetett 289,001 kor. 75 fill. 1904. október hóba befizetett 641,325 kor. 06 fill. Az elmúlt hóban kevesebb 252,323 kor. 31 fill. Az 1905. évi január hó 1-től október hó végéig befizetett 3572,889 kor. 48 fill. A mult év havi időszakában 7 202,501 kor. 56 fillér. Ez évben kevesebb 3 719,612 kor. 18 fill.

Hadmertességi díjban 1905. október hóban befizetett 7103 kor. 92 fill. 1904. október hóban befizetett 26,477 kor. 09 fill. Az elmúlt hóban kevesebb 19373 kor. 17 fill. 1905. január hó 1-től október hó végéig befizetett 19,259 kor. 41 fillér. 1904. év havi időszakában 64,815 kor. 58 fillér. Ez évben kevesebb 45,556 kor. 17 fillér.

Bélyeg- és jogilletékben 1805. október hóban befizetett 93,782 kor. 09 fill. 1904. október hóban befizetett 234,719 kor. 18 fill. Elmult hóban kevesebb 135,937 kor. 09 fill. 1905. január 1-től október hó végéig befoetett 1.836,727 kor. 16 fill. 1904. év havi időszakában 2.578,372 kor. 57 fill. Tehát ez évben kevesebb 741,645 kor. 41 fill.

Pogyzási és italdóban 1905. október hóban befizetett 99,169 kor. 78 fill. 1904. október hóban befizetett 80,702 kor. 42 fill. Elmult hóban több 18,467 korona 86 fillér.

Popovits Aurél kir. főügyész-helyettes jelentése, hogy az ügyészség felügyelete alatt a fogházban példás rend és tisztaság van.

Sztankovits György kir. főmérnök jelentése szerint az 1905. évről elirányzott feltartási kavicszállítás folyamatban van, több utvonalon felülvizsgáltatott és át is vétetett.

A baja-mélykúti törvényhatósági közut 12-3—20 km. szakaszán Csávoly és Felsőszentiván községek határain és a csávoly—katymári törvényhatósági közut Bácsborsód és Katymár közötti 11-7—16-75 km. szaka-

szán az új építési munkák nagyobb része teljesen befejeztettek és átadattak. Az állami beruházásokról szóló 1904. évi XIV. t. cz. alapján a zombor—őbesei törvényhatósági közut 67-35—86-58 km. szakaszán Szenttamás—Obecse között engedélyezett új utépítési munkálatokból a földmunka házikézelés mellett teljesen befejeztetett, a székes-éges kőanyag szállítása pedig folyamatban van.

A kerény—topolya—őbesei és kishegy—feketehégyi törvényhatóságiközton az engedélyezett utépítési munkák vállalkozónak átadattak, és a munka megkezdett, de a kedvezőtlen esős idő miatt lassan halad.

A bács—zsablya—titeli törvényhatósági közut 0—4 km. szakasz építése vállalkozónak átadattak, de az építést esőzés akadályozza.

Az általán terítéssel kapcsolatos hengerelési munkához szükséges anyagok szállítása folyamatban van és a zombor—apatini, valamint a sztapári törvényhatósági közton bizottságilag át is vétetett, jelenleg pedig Palánknak folyamatban vannak.

A következő levelet vettük, melyet aktualitásánál fogva s z ó s z e r i n t leközlünk. E levélre vonatkozó feleletet a „Szerk. üzenetekben” adjuk meg.

Tekintetes Szerkesztő Úr!

Sziveskedjen b. lapjában — ha tetszik a szerkesztői üzenetben — velem közölni, hogy **Dr. Jovánovits József** ügyvéd a zombori függetlenségi párt alelnöke azonos-e azzal a dr. Jovánovits Józseffel, aki néhány év előtt a titeli kerületben **kormánypárti** programmal mint képviselő jelölt három hétig korteskedve, s z i d t a z e l l e n z é k e t és végre is dr. Zákó István kormánypárti javára visszalépett a jelöltségtől. Azonos-e ez a dr. Jovánovits József azzal a Jovánovits Józseffel, aki most ugyancsak a titeli kerületben függetlenségi programmal fellépett és most szidja a kormánypártot. Azonos-e ez a Jovánovits Józseffel, aki a „Bácsmegeyeri Függetlenség” c. hirlap felelős szerkesztője, a mely lap tegnapi számában a Szerkesztői üzenetben a „Z. és V.” lapot köpönyөг forgatással vádolja?

Beeses választát kéri egy választó, aki soha-em bizott a kormánypártiból lett ellenzékiben.

Városi ügyek.

□ **Pályázati hirdetésény.** A

Stebler-Blumenthal-féle ösztöndíj alapítványnál 1905/906 iskolai tanév végével folyósítandó és évi 50 korona az Ötven koronával javadalmazott ösztöndíj állás elnyerése czéljából folyó évi december hó 15 éig ezenel pályázat nyitattik. Az ösztöndíj elnyeréséért pályázhatik, a zombori állami főgymnasiumi jó előmeneteli, szegény sorsu, róm. kath. vallásu tanulója. A pályázók közül Stebler, vagy Blumenthal családból leszármazottak hasonló minősítvény esetén, még pedig elsősorban a Stebler, másodsorban pedig Blumenthal család gyermekei előnyben részesíttelnek. A pályázni szándékozők kötelesek a lefolyt 1904/905. iskolai tanév sikeres bevégzését igazoló iskolai bizonyítványval felszerelt és a zombori főgymnasiumi igazgatóság láttamozott kérvényüket a fenti határidőig a városi tanácsnál annál is inkább benyujtani, mert a később és hiányosn felszerelt kérvények figyelembe vételni nem fognak.

Hirek.

Szerkesztői üzenet.

Hogyha valaki a pártszervezelek kapcsolól távol állva, nap nap után szigorú kritikával mérlegeli mi a helyes álláspont, s mi a helytelen, ha valaki be nem lépve egy pártnak beköszterüen leköző programjába, a hirlapiró hivatalását abban látja, hogy a helyeset támogatja, a helytelent elítéli, hogyha valaki ki meri mondani azt is, ha az ellenfelének valamely tette vagy terve helyes, vagy ha a saját pártállásának valamely álláspontja helytelen, — az a „B. F.” szerint úgy látszik megérdemli a kipellengérezést.

Mi ezt el nem ismerjük. Megmondtuk, hogy nekünk a program tetszik. Tetszik ma is. Megmondtuk mindég ha valami tetszett vagy nem tetszett. Hogy köpönyөг forgatásról regél a „B. F.” az csak azt mutatja, hogy a szerkesztősege laikusok szövetsége, nem pedig hirlapiróké. Akik nem tudják azt, hogy mi a hirlapiró köteleessége.

A pártgegyes érdekében lehet, hogy a „B. F.” vakon követ egy tendenciát. De a mi lapunk a „B. F.”-nél függetlenebb. Függetlenül kimondjuk a véleményünket, védojlon bárki köpönyөгforgatással, mégsem fogunk egy párt, vagy egy irány vakon rohanó és cselekvő szolgálói lenni. A program tetszett nekünk és tetszik is, aminthogy minden komolyan gondolkodó magyar szívnek tetszik. Hogy pedig mi az absolutizmus és alkotmánytalanság harcozai nem vagyunk, e vád ellen nem is kell védekeznünk. Hála istennek szereljük mi annyira az édes hazánkat mint a „B. F.” szerkesztősegeinek bármely tagja.

* **Áthelyezés.** Benkő p. ü. segédtiktár a m. kir. pénzügyminiszterium a zombori pénzügyigazgatóságtól a mármarosihoz helyezte át.

* **A miniszter köszönete.** A hivatalos lap hétfői száma közli, hogy a vallás- és közoktatástügyi miniszter Mayer Béla szatmári püspöknek, a kalocsai-őbgyházmegyei Tanítók Háza javára tett 25.000 koronás adományáért és a kalocsai-őbgyházmegyei szegény tanítók felszerelésére tett 80.000 koronás alapítványáért köszönetét nyilvanította.

* **Zomborban keresett anarkisták.** Erdőkes körözés érkezett a belügyminiszteről a zombori rendőrséghez. A Belügyminiszter Reiser Károly, Siczák Emil, Krizan Rudolf, Novi Márton, Paniska Stanislaus, Slotir János, és Imola Venczel nemzetközi anarkisták országos körözését rendel el. A körözött anarkisták egy részét Németországból tiltották ki, Krizan Rudolf pedig Amerikából érkezett Európába, a belügyminiszter értesülése szerint azzal a szándékkal, hogy itt valamelyik államfő ellen merényletet kövessen el.

* **Borital és husfogyasztás bírlét.** A zombori m. kir. pénzügyigazgatóság a vármegye területén lévő egyes községek által az 1906. és esetleg az 1907. évekre fízatendó borital és husfogyasztási adók beszedési jogának bírbandására árverést hirdet. Az árverés határideje: Piroson

1905. évi november 13-án délelőtt 9 órakor 3295 kor. 56 fillér; Kölpényen 1905. november 13-án délelőtt 9 órakor 6049 kor. 60 fillér; Petrócson 1905. november 13-án délelőtt 10 órakor 15000 kor.; Bácskeszteru- ton 1905. november 13-án délelőtt 10 órakor 6372 kor. 09 fillér; Csonoplyán 1905. november 13-án délelőtt 10 órakor 11500 kor.; Csantavéren 1905. november 13-án délelőtt 11 órakor 13500 kor.; Moholon 1905. november 13-án délelőtt 11 órakor 14168 kor. 71 fillér kikáltási árál.

*** Várossy érsek közönete.** Szabadka város tanácsa tudvalegileg táviratilag üdvözölte Várossy Gyula kalocsa érseket azon alkalomból, hogy a királyi kegy magas papi méltóságába emelt. Az érsek meleg szavakban köszönte meg az üdvözlést. A köszönő távirat, mely Székesfehérvárról hétfőn érkezett dr. Biró Károly polgármester czímére, a következőket tartalmazza:

Ö-zinte köszönettel vettem Szabadka város tekintetes Tanácsának szives lekötölező üdvözlését és viszonzásul! Isten bőséges áldását kívánom e nemes városra és annak minden polgárára.

Várossy Gyula.

*** Zeneestély.** Minden szerdán, szombaton és vasárnap zeneestély tartatik a Vadászúti étermben. Szerdán és szombaton Sijos zenekara, vasárnap pedig Herczenberger zenekara fog játszani.

*** A villanyvilágításról.** Lestyevity Titu-z rendőrőkapitány a következő figyelmeztetést bocsátotta ki: Figyelmeztetés! Minthogy a villanyvilágítási telep üzeme már a napokban megkezdődik, figyelmeztetem a közönséget, hogy a villanyvilágítási vezetéknek, huzalok stb. érintkezésétől óvakodják, mert ezekkel való érintkezés életveszélyes — halál! A szülők gyermekeiket megfelelően oktassák ki, illetve figyelmeztessék, mert gondatlanságukból netán származó balesetért büntetőjogi felelősséggel tartoznak.

*** A női-kaszinó elnöke.** Több lap azart hozta, hogy Alföldy Gedeonné úrasszony a női-kaszinó elnökségét elvállalta. Mint most illetékes helyről értesülünk, említett úrasszony csakis az alakuló gyűlésen elnökölt, de ott azonnal ki is jelentette, hogy csakis az alakuló gyűlésen fogadjja el az elnökséget, de megalakuláson túl semmi esetre. — Az elnökválasztásra nem is került a sor.

*** Érseki uradalmi hír.** Hárs Rikárd bajszentistváni és Gógl Adolf bácsi érsekrudalmi erdészek főerdészeké baneveztek.

*** A cseléd illetősége.** A belügyminiszter még régebben rendeletet bocsátott ki, hogy azok a cselédék, akik négy évnél tovább szolgálnak egy városban, ott nyerjenek illetőséget. Pozsony város törvényhatósága sérelmesnek találta a határozatot, a mely szerinte a városokra oktrojálja az idegen illetőségi és nagyszámú cselédkeket. Ez rendkívül terhes és költséges, mert az illetőséggel együtt mindennemű anyagi felelősség terhe, szegényeségük esetén, a városokra hárulna. Ezért aztán Pozsony felelőbést jelentett és kéri Zombor városát, hogy járuljon hozzá a felelőbéshez.

*** Népgyűlés.** Szent-Tamásról jelentik: A független szocialisták tegnapi népgyűlést tartottak. Magyar Jenő lap-szerkesztő indítványára elhatározták, hogy a katonai követeléseket kikapcsolva, az általános választói jogot és az összes gazdasági követeléseket vigyék közeesztül.

*** Zóna fürdő.** A Falcione-féle egészen újonnan s modern stýlben berendezett gőzfürdő új bérlelő Biedermann Lajos egy a lakosság részéről bizonyára kedvezően fogadott újítást hozott be, mely közegészségügyi szempontból nem eléggé méltányolható. Ugyanis zóna fürdőt léte-

sített. Minden vasárnap délután a férfiak, szombaton délután a nők számára személyenként csak-ély 40 filléért.

*** A közigazgatási bizottság választása.** Az 1876. VI. t.c. nem intézkedik kifejezetten, hogy a közigazgatási bizottság tagjait mely időben választják. A bizonytalan állapot megszüntetése és egyöntetűség elérése végett a belügyminiszter most rendeletileg kimondja, hogy a közigazgatási bizottság megalakítása, az idézett törvény negyedik paragrafusa szerint az év végén kilépő régiék megbízatásának lejártát követő új év előtt és a törvényhatóság régi bizottsága által fogantatandó.

† Halálozás. Egy agg matróna huyta le sz-meit örökre e hó 7-án délben. — Néhai Geiger Adolf özvegye, Auerbach Teréz urasszony, aki felszázadon keresztül segítette a szegényeket, támogatta az elhagyottakat. A szabadkai izraelita nőegylet elnökét vesztette el az elhunytban, aki körülbelül 30 esztendőig vezette a jótékony egylet ügyeit. Már 1852-ben, a Nőegylet alapítása idején tagja volt az egyletnek; 1863-ban választmányi tagnak, 1876-ban elnöknek választották meg.

*** A kamarai titkári állás.** A szegedi kereskedelmi és iparkamara közös bizottsága hétfőn újabb határozatot hozott az ismét üresen álló titkári állás betöltése ügyében. Ez a határozat az összes érdekelteket megnyugtathatja, mert észszerű, liberális és a fontos tisztség betöltésének csak hasznára válhat. A közös bizottság kimondta, hogy a titkári állásra pályázatot hirdet és a pályázók közül fogja megválasztani a kamara első tisztviselőjét. A pályázat a titkár számára az eddigi 6000 korona évi fizetést és a kamara épületében levő lakást ajánlja meg, egyébként ez állásához szükséges kvalifikáció tekintetében a törvény szövege értelmében utasítását követi. A pályázat kiírását megelőzi a kamara ügyrendjének a módosítása, amely azt fogja eredményezni, hogy a kamara indokolt esetben eltekinthet a titkárral szemben az egy évi próbaszolgálati idő kikötéséről. Tudvalegő dolog ugyanis, hogy az ügyrendnek a próbadőre vonatkozó határozott kikötése hiúsított meg legutóbb is a kamara határozatának érvényesítését, mert Perjessy László a felsőkereskedelmi iskola érdemes igazgatója a próbaévhez nem volt hajandó hozzájárulni. — A korlátozás megszüntetésével a kamara szélesbítené akarja a pályázat körét, ami az ügynek csak hasznára válhat.

*** Megsemmisített közgyűlési határozat.** A belügyminiszter Újvidék sz. kir. város közönségének az adófizetés és ünnepozás megtagadására vonatkozó közgyűlési határozat a napokban ide érkezett rendeletével megsemmisítette. Szalay Lajos kir. tanácsos polgármester az ellen a főispán utján elterjesztéssel élt.

*** A baja-bezdáni mút.** Ez a forgalomra nézve elsőrangú fontosságú mút kiépítése érdekében Plukovich Elemér, a regőcei szabadelvűpárti orsz. képviselő a napokban járt el a kereskedelmi miniszteriumnál. Eljárásának már meg van az eredménye, amennyiben a miniszter a törvényhatósági jelleggel bíró utstetnek az állam tulajdonába való átadása iránt a szükséges intézkedéseket már megtette.

*** Ex-lex.** A titeli m. kir. adóhivatalnál októberben 15,800 koronával kevesebb bevétel volt, mint a mult év ugyanazon hónapjában. A folyó év első 10 hónapja 358,000 koronával szegényebbul záródott, mint a megelőző év megfelelő idője; pedig a fogyasztási adókat ugyancsak szorgalmasan fizették, s az illetékekben sincs észrevehető csökkenés.

*** Kendertermelők figyelmébe** A Bács megyei gazdasági egyesület átiratilag értesítette Hauke Imre polgármestert,

hogy a megyei komlótermelők részére kedvezményes áru vetőmagról gondoskodott s e körülményre az érdeklődő gazdaközönség figyelmét kéri felhívni. A kedvezményes áru vetőmag 50 kgr-os zsákokban a Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél (Budapest, Alkotmány-utca 31.) rendelhető meg 1—2 zsáknyi 20 kor., 3—10 zsák 25 kor. s ezen túli megrendelés 30 koronáért eszközölhető. Az árak zsákonként értendőek.

*** Elvitt látszó.** Azon fiatal ember, ki vasárnap este az előadóra a jegyződönötől kölcsönveit fehér látszóvet magával elvitte, felszólítatik, hogy azt haldéktalanul vigye vissza a szegény jegyződnek, vagy e lap kiadóhivatalába, különben a neve nyilvánosságra hozatik és a feljelentés ellene megtétetik.

*** Kétszáz kubikus munkás** az ország bármely részében, akár kisebb csoportokban is, munkát vállal. Ertekezhetni Leczy István vezetővel, Temesvár Gyár- város, Gatamb-utca 14.

*** Választás.** Bácsótvároson Haliás Károly folyó évi október hó 28-án egyhangulag alj-gyözővé választatott.

*** Az iskolák közül** több helyen régi szokás, hogy a tanító, vagy tanítónő az iskolás gyermekekkel sepregettette fel a tantermet. Ennek a régen divó szokásnak most véget vett a kir. tanfelügyelő, a mennyiben szigorúan utasítja a tanító és tanítónőket, hogy a tanulók egészségének megóvása végett a tantermet semmi körülmények között a jövőben velők ne sepregettessék.

*** Adótárnok jubileum.** Fedor Károly, a bajai m. kir. adóhivatal főnöke, a napokban ünnepelte tisztviselősködésének negyedszázados jubileumát, mely alkalomból számos tisztelője üdvözölte a buzgó tisztviselőt.

*** Munkásmozgalom.** A szabadkai szabómunkások f. hó 12-én délután fél 3 órakor a Zöldfa-vendéglőben (Damjanics-utca) szakgyűlést tartanak a következő napirenddel: 1. Az általános titkos választói jog. 2. A szabómunkások helyzete. 3. Esztelges indítványok.

*** Zsulyevits Mihály borbély és fodrász** termét f. é. november 6-ától kezdve az új Terezy-féle gőzfürdő helyiségébe, a főgimnasiummal szemben helyezte át. Termét modern új felszereléssel, az ujabbrori higiénianak teljesen megfelelően látta el. Kéri a nagyérdemű közönség további becses pártfogását.

*** A magyar forradalom és a talián kereskedő.** A külföldi valóság rémképeket lát arról a politikai küzdelemről, amely most folyik Magyarorszádon. Szegedi tudósítónk jelenti ugyanis, hogy Ligeti Miklós szobrász a Szegeden felállítandó Erzsébet királyné szobrához márványt rendelt egyike karrarai kereskedőnél, aki lakonikusn közölte vele, hogy a rendelést csak a pénz előzetes beküldése mellett teljesítheti, mert addig, amíg Magyarországon a forradalom tart, ő itt senkinek sem hitelez. A különös választ most közölte a szobrász Szeged város polgármesterével, aki sürgősen ülésre hívta össze a Képzőművészek Egyesületét, hogy megtegyék a szükséges intézkedéseket.

*** Kedélyes lakáshirdető.** A marosvásárhelyi „Európa” kávéház mellett a következő felirat ékeskedik:

Egy szoba is.
Két szoba is.
Három szoba is.
Négy szoba is.
Öt szoba is.
Butorozza is.
Butor nélkül is.
Kiadó is.

*** Rejtelmes halál a szegedi fogházban.** Egy szerbiai pénzhamisító tegnap éjjel rejtelmes körülmények között meghalt a szegedi fogházban, ahol vizsgálati fogoly volt. Az elhunyt neve Jaksits Gyókö, akit azzal gyanúítottak meg, hogy a Muzslai-féle gombosi pénzhamisító banda tagja. A szerb földműves emiatt megszökött Belgrádba, de visszavitték Zomborba, ahonnan hétfőn este vitték a szegedi kir. ügyészség fogházába. Kedden reggel a czelljára padozatán arczra borulva, holtan találták.

*** Véres verekedés Béregen.** A múlt vasárnap éjjelen véres verekedést rögtönöztek a Peismann bérő kocsmájában. S mint hírlík: Matkovics Mihály tanító, Fehér László írnok, Matkovits Béla hely. végrehajtó, Véber Mihály, Pollmer József és Répp Adám német polgárok vettek részt a verekedésben.

*** Pénzcsaló gavallér.** Peits Dusan káti lakos érte a módját: hogy kell urat játszani. Elegáns ruhában, leereszkedő uri modorral a tudatlan parasztnép bizalmával lépten nyomon visszaelt. Számos pénzcsalást és ugyanannyi pénzhamisítást követett el, amelyekért a bíróság mindenkor meggyűlt a baja. De Peits Dusan nem akart urileletéről lemondani és mivel másképp nem játszhatott urat: újabb pénzcsalásokat követett el, amiért a csendőrség a jeles férfit letartóztatta és az újjedeki rendőrségnek bezállította, honnan kihalga tása után az ügyészségnek adták át.

*** Öngyilkossági kísérlet.** Müller Fülöp, ószivácsi tekintélyes polgár fia bezárkózott az istállóban, hogy agyonlője magát, azonban a berozsdásodott ősi c-aládi fegyver csak egyik fülét lötte el.

*** Bő Istennéladás.** Felsőszentiváni tudósítónk írja, hogy a Szent-Istvánnal szomszédos Jánoshalmas egy szegény szatócsot felesége dus ajándékkal lepte meg. A szegény asszony egyszerre nem kevesebb mint három gyermeknek adott a héten életet. A három gyermek közül kettő teljes egészségben van, míg a harmadik meghalt. A dusan megajándékozott anya jól érzi magát.

*** Korcsmai verekedésk Omoroviczán.** Omoroviczán özv. Farkas Istvánné kocsmájában Sztankovics György, Kecskeméti József, Pütő Mihály és Nagy Károly — mint leveleznők írja — tekézősen összeveszték Dulakodás közben Sztankovics György Pütő Mihályt tekéző bottal hasba vágta, eközben Kecskeméti József haza akarván menni, Sztankovics utána ment és Kecskeméti megátadva, előbb bioskanyéllal ütött, később pedig balkarján 2 szurást ejtett, miért is Sztankovics ellen súlyos testi sértés vétségémiatt a topolyai járásbírósnál megindult az eljárás.

*** Széttépték a géphengerek.** Szabadkáról írják: Halálos kimeneteli szerencsélenség történt a Brummer féle hengermalomban. Nimosevics Simon molnár a baleset szerencsétlen áldozata, akit, miattal közörrülles végett a hengerkerékhez közeledett a gépszij ruhájánál fogva elkapott és a hengerek között rántott. Borzalm állapotban szabadították ki helyzetéből. Lábat és kezeit a hengerek teljesen leszakították, mellkasát pedig bezúrták. A mentők haldokolva szállították a kózkórházba, hol még az éj folyamán kinszenvedett.

*** Szégyen és bűn.** Szabadkáról írják: A szégyentől való félelem ejtett ismét bűnbe egy fiatal cselédeleányt, Évetovics Paulinát. A tiltott szerelem gyümölcse kioltá lelkeből az anyai szent érzést és a lelketlen pénzszerezés kárhözatos módjától vissza nem riadó Vreberosik Andrásné Nagy Kovács Róza nevű kuruzslónőhöz fordult, aki csakugyan hajlandó volt magzatától megszabadítani. A bűnös operáció elvégzése

után 6—7 hónapos magzatot az udvarban elátták és kukoricaszárral befűtötték. A rendőrségnek tudomására jutottak a történetek és a kórházban fekvő anya és rovtól mottu büntetés ellen a büntető eljárást megindították.

*** A bor hatása.** Szilberhorn Péter ószivácsi lakos Freud-enfeld Hermann vendéglőjében a kelletténél jobban felöntött a garatra. Mikor haza fele indult, az arra cizkáló őrrjarrattal kötözödni kezdett, be akarták kísérni. Ellenszegülés közben oly szerencsétlenül bukott el, hogy kezét kifacsamította és súlyosan megsérült.

*** Marha vásár Pozsegán.** Minden csütörtökön Pozsega városában (Szlavonia) marhavásár tartatik. Városi tanács Pozsega.

*** Gyilkosság az utozán.** Vérlezítő eset történt Baján vasárnap és hétfő közti éjjelen. Két napzamos ember a Budapesti úton összevesztett és a verekedés oly szerencsétlenül végződött, hogy az egyik napzamos holtan maradt az utozán. Az esetről tudósítónk a következőkben számol be: Erős Miron és Antóni (kezelei) János a kocsmából hazamenet a Budapesti úton összevázolkoztak. Erős szóvaltás közben bioskát rántott és megszurta Antónit, ki a szúrás után héhány lépésnyire összeesett.

*** Gyilkos gyermek.** Magyarokanisáról írják: Fehér Antal földbírtokos 20 éves leánya valami miatt megszdta Milanov Zsivko 13 éves béresgyereket, mire az lekaptá a folyosó falán függő fegyvert, hirtelen megölte és a leány egészaladhatott volna, rálőtt. A leány nyomban meghalt, a golyó tüdejét furta keresztül.

*** Az állatok betegsége Bács-Bodrog vármegyében.** Lépfene: zentai Ada; zombori Kerény. Veszettség: bajai Nagybaracska; óbesei Óbese Takonykór és bőrférek; kulai Ujverbász. Ragadós száj- és körömfájás: topolyai Csantavér. Juhhimlé: topolyai Topolya. Rühkór: bácsalmási Kumbaja; topolyai Kishegyes ló; zentai Magyarokanisza. Sertésorbáncz: bajai Felsőszentiván 2. u.; zentai Ada. Sertésvész: apatini Sztapár 4. u.; bácsalmási Bácsalmás, Kumbaja 12. u., Mátykút; bajai Bácsborsód, Herczegszántó 3. u.; kulai Cservenka, Torzsa; németpálánkai Palánka; topolyai Kishegyes 2. u., Szeghegy; újjedeki Újjedő; zentai Magyarokanisza, Mohol; Zenta I. és III. ker.

Színház.

Offenbach bájos zenéje csendült meg szombat este a „Szép Helena” előadása alkalmával. Lévai Berta a czimszerében alkalmat talált remek iskolájú hangjával brillírozni. A darabról nem igen lehet már újat írni, mert a harmincz év óta, mióta repertoiron van, már megirták róla minden megírhatót. De az előadásról elmondhatjuk, hogy sikerült volt. Nagy Imre, a ki a kolozsvári nemzeti színházról szerződött hozánk, az alkalommal bemutatthatta művészi kvalitását. Értelmes, komoly színész ő, aki megmondolva alakítja szerepeit s jósolhatjuk neki, hogy a közönség kedvenczév válik. Kozma hangja és játéka egyaránt jó, de hát kevésbé jól maszkirozza magát. A többi szereplők is betöltötték szerepeiket.

A vasárnap „Smolen Tóni” előadásról mi is Smolen úrszavaiál élünk: „Naton szép, naton szép, natonj mek fatony elekedve.” A darab ugyan hatemeletes hülyeségdeq bonbonierje, azonban a zenéje sem ér semmit. A mi szép a zenében, az a néhány régi magyar nóta, minő például az a rég elfeledett: Kossuth Lajos azt üzenté. . . És bár a vadulágis absurd szójátékok megtöltik a darabot, — konstátálhatjuk, hogy a közönség igen jól mulatott, tiszta szívvel kacagtak a bécsi

udvari lakáj történetén és együtt énekelünk egy bizonyos huncutságról szóló népdalt a színészekkel. Smolen szerepében Nagy Imre ügyeskedett. Váradí Margit nagyon ennivaló primadonnának mutatta be ismét magát. Kormos Ilonka szépen énekel és ügyesen játszott, a mellékszereplők közül Virányi szédületes tánczával tünt ki, Kozma István jó vidéki pasas volt s a kis Utasi gyerekek táncza az elragadtatásig tetszett a közönségnek. Meg kell végül Erneyei Jánost említenünk, aki rutinizott jó színész, bár egyéniségének komolyabb szerepek felelnének meg.

A Smolen-féle könnyű lélekzetű tisztavirághoz hasonló darab után az Aranypatkó előadásán felüldült küssé az a sentimentálisabb érzésű komolyabb közönség, amely nem csupán azért jár színházba, hogy a primadonnák harisnyagötnékek változatos színeiben gyönyörködjék és tisztezzék magát a kávéházban alkalmazható szövevázok árjával. Az Aranypatkó komolyabb színészekkel bővelkedő darab, amely a sikerültnek mondható előadásban nagyon tetszett a publikumnak. Pedig nem volt benne kaviár, nem volt benne semmi érzék csiklandó frívolság. Két család zútkébb történelmében játszik a darab, a melyben a szereplők még igazán szeretnek, emberileg irigyek, önzők és fennhájázók. Persze végül győz a demokrácia, az igaz szerelem s a költői igazság, de ha már az életben oly ritka ez az eset, legalább a színpadon nagyon jól esik látni. Nagy Imre (Wollien Ludolf) mint társalgási színész mutatkozott be s újra csak azt mondhatjuk, hogy a társulat kitűnő erőt nyert benne. Hatvanit már régóta jó színészek ismerjük, annak vált be az Aranypatkóban is, Sik Rezső is megérdemli a közönség szeretetét. E szezonban először lépett fel Barna Jolán, aki mint tavali is, most is kitűnő arczjátékkal és szívvel játszotta meg rokonszenves szerepét. Molnár Vilma (Mária) szintén tavali ismerős s játékaival igazolta, hogy direktorunk nagyon okosan eszelekedett, mikor őt e szezonra is megnyerte színpadunknak. Virányi a kegyelmes úr szerepét kellő figyelemmel, bár kevés túzással alakította. Horti Sándor pedig intelligens és rutinizott színész létere könnyedén jutott be közönségünk rokonszenvébe. Nagy előny, hogy kellemes megjelenésű, nagyon csinos gyerek, de a játéka ellen sem tehet senki legkisebb kifogást sem. Kürti Margit kis szerepét a lehető legfessebben töltötte be, — a szó legszorosabb értelmében. A mellékszereplők jó kísérői voltak a főszereplőknek.

Meg kell még említenünk, hogy a közönségünk állandó szeretettel honorálja a társulat jó működését, amiről a telt házak tanuszkodnak.

Kedden a Csók-ot akart kapni, a színházba ment, mert kedden a Csók-ot adták. Dóczy báró (az Isten bocsássa meg neki) klasszikus szépségű verses vígjátéka a tiszta élvezetek árját ontotta a közönség lábához. Elvezeték a gyönyörű versezeteket, a szellemes és finom ötleteket s a jó előadást A parasztlány szerepében Barna ennivalón kedves volt. Sik Rezső nagy szerepét művészetével adta. Papp Ilona bájosan megnyerő volt Blauda szerepében s míg Virányi a porfiút igen jól állította előnk, Nagy Imre megkacagattatta az egész házat Sobrinus hálás szerepében. Horti volt a király szerepében az egész előadás központja. Remekül játszotta meg az egyéniségének és megjelenésének teljesen megfelelő darabot s zajos tetszést vívott ki a művésztétel.

Szillágyi Lajos.

Színházi hírek.

Kettős névnapot ünnepeltek színezeink vasárnap délután, Polgár Károly szinzigazgatót és Nagy Imrét. Polgár Ká-

roly, kinek szombat volt névnapja, Horti Sándor rövid de lelkes és odaadó, szeretettől áthatott beszéddel üdvözölte és a társulat nevében egy arany pecsétgyűrűt nyújtott át emlékkül. Vasárnap délután az igazgató az egész társulatot vendéglátta az Elefántba. Az oszonna végeztével több lelkes felkészítő hangzott el, melyek gésztelen bizonyítékai voltak az igazgató és társulata közötti fenálló példás egyetértésnek, összertársnak és testvéri szeretetnek. — Fogadják igazgató úr ez uton, magunk és közönségünk őszinte jókívánatait azon óhajattal, hogy még számtalan névnapot ünnepeljen, de valamennyit Zomborban.

Nagy Imrét szintén üdvözöljük névnapja alkalmából. Sok sikert és még több tapost kívánunk neki és reméljük, hogy ezután több éven át fogjuk őt mint a közönség kedvencét üdvözölhetni.

Két szenzációs bemutatást est
Jesz e héten színházunkban: Csütörtökön: Lehár Ferenc „Mulató Istenek” című operettje, a bpesti Magyar Színház műsorának legértékesebb műve, mely egymásután 50-szer vonzott állandó telt házat, — kerül színre a legjelesebb szereposztásban. — Lehár neve ma egy egész zeneirodalmat jelent, — a báj, a könyedség, a melódia tökéletességének zenei fogalmát. — Nálánál hivatottabb operettíró ez idő szerint nincsen. „Mulató Istenek” ez műve csak fokozta a hatást, melyet „D r ó t ó t” cz. operettjével elért s ha a librettó kedvező poémáját is figyelembe vesszük, — még a Helai Jenő kiváló fordítását, — bizvást mondhatjuk: ez operette csak nagy sikert arathat. A főbb szerepeket Várdi Margit, Kormos Ilonka, Haraszti Vilma, Barna Jolán, Molnár Vilma, Ernyeiné, Nagy Imre, Gózon Gyula, Ernye János, Kozma István és Hatvani Éde játszzák.

Pénteken: Ohorn szenzációs színműve: „A szentbernáti barátok” kerül bemutatásra, — mely a kolostori élet hullámaiba enged mélyebb betekintést. — Szenvedélyek, erők, intrikák szálai szövődnek drámai annyagga és az izzó látványokban gyakorta, hangzik fel egyegy nemesebb szenvedély, puritán meggyőződés elnyomott kiáltása. — A szegény gyerekek önfeláldozásra hivatott ezreinek drámai költeménye e mű, mely az igazság és részvét jegyében született. — Ohorn Antal életéből decotatio vonásokkal mutat be egy szomorú, egy fenséges fejezetet. — A főbb szerepeket Horty Sándor, Sik Reszó, Hatvani Éde, Ernye János, Nagy Imre, Erzsénes István és Gózon Gyula játszzák és részletes az összes férfiszemélyzet, — míg a nők közül csak Barna Jolán és Molnár Vilma játszanak igen hálás szerepeket.

Szerkesztői üzenetek.

K. S. Zombor. A „B. F.” 16-ik számában lapunk irányára vonatkozó kirohansra és műfelfelborodásra nem is reagáltunk volna, ha többen megbörtánkoztak nem figyelmzettük volna rá. Biztosítjuk azokat az urakat, hogy mi is ép oly hívei vagyunk a független eszméknek és ép oly hazafiak, mint azon urak közül akármelyik. De terrorizálni nem hagyjuk magunkat! A mostani anarchikus felfordulásnál sokkal fontosabbnak és sürgősebbnek tartjuk az új programban lefektetett eszmék megvalósítását. Fogalom zavarba leledzőnek ezek az urak. Mi nem támogatjuk egy szóval sem a kormányt vagy a haladó pártot, mi a programban lefektetett magasztos elveknél vagyunk hívei. Ha a „B. F.” a meggyűlölet a székekkel, záptojásokkal és egyéb eszközökkel való dobálást helyes politikának tartja, az az ő ízlése, a melyből mi nem kőzünk, de gustibus non est disputandum! Azt azonban megdöngö kegyesen a „B. F.” hogy talán nekünk is szabad politikai véleményünknek kifejezését adni? Lapunk irányára ezuttal sem változott. Vagyunk a kik voltunk: a szabadelvű független eszméknek harcosai.

R. Gádor. Ha bejön Zomborba, tessék hozzánk fordulni, szívesen szolgálunk utbaigazítással. B. most nincsen itthon.

K. J. Pinczéd. A küldött cikket, — mivel a kérdés jelenleg nem aktualis — félretettük.

M. S. Gombos. A novemberi meggyűlés napja még nincs kitűzve, tessék lapunkat figyelemmel kísérni, ott megtalálja majd.

Kiváncsi. Dr. Jovánovits József egy van csak Zomborban; tehát nem is lehet más.

Zsalya. A kívánt 200 példányt küldjük egyuttal.

Közgazdaság.

A „Bácskai komlótermelők egyetemesi értekezése” heti ártudósítása:

Október hó 5-éről.

Saazi piac: 50 kgr. (kor — —)

Saaz városi: „ „ („ 84—120)

Saazvidéki: „ „ („ 79—118)

Idegen: „ „ („ — —)

Október hó 5-éről.

Nürnbergi piac: 50 kgr.

elsőrendű: (kor: 30—114)

Nürnbergi piac: „ „

másmínőségű: } fajok és mi-

Galicziai: 100 kgr. } nőség szerint.

Steierországi: 100 kgr. }

Október hó 3-áról.

Szegesvári: 100 kgr. (kor. 70—124)

Október hó 7-éről.

Petrőcz: 100 kgr. (kor. 100—110)

Különös értesítés: Hogy az ideai alacsony árak mellett a kereskedők immár tervbe vett eltávözása esetén az értekezési körül nehézségek bene álljanak, ismételtlen és utóljára felkerjük az érdekelt feleket és a t. helyi meghatalmazottakat, hogy a még el nem kelt komló mennyiség sürgősen bejelentsék.

Irodalom.

— *Erzsébet királyné-émlékalbum.* Ez alatt a cím alatt hatalmas, díszkiadású kötet jelent meg a magyar könyvespiacon. A már első pillantásra megkapó kiállítású díszmunka, amely azt valjha címében, hogy hódolás Magyarországi megdicsőült Nagyasszonyra, Erzsébet királyné emlékének, tartalma gyönyörű gazdaságával váltja be címbe ígértét s a külső esztétika oly dús formáit nyújtja, hogy kívül-belül pazar méltóságu díszmunkának bizonyul. A cél, hogy elhunyt nagyok emlékét a nyomtatott írás megörökítse: nemes, hatványozottan nemes tehát az Erzsébet királyné-émlékalbum rendezelése, amely annak a szellemét hívja emlékeztetve, aki nemcsak Magyarországi királynéja, de magyar királyné a mi királynéunk volt. A mód, ahogyan szögödött célja szolgálataiba áll az album: érdemes, teljes és vonzó. Intelligencia van hatalmas kötet tartalmai elrendezésében, mert nem alkalmi forizmak tömegeben merül ki, de szellemének kerék egészét adta bele a magyarság. Nincs a magyar szellemi világunk kasztja, amely képviselője nem volna munkájával ebben a csodásan szép könyvben: egyházfejedelmek, publicisták, az írók, művészek s tudósok színe-jáva, a születés előkelői, az iskolai tanítás vezetői, mindmegannyian ott az írás az albumban, írása s szó szoros értelmében, mert az autotipikus reprodukció tökéletes szépsége nyilatkozik meg mindegyik közleményben. Erzsébet irásos természet adták oda a díszműbe az uralkodóház tagjai közül József, József Agost, Frigyes királyi hercegek, Klotild, Izabella, Mária Terézia hercegnasszonyok, Erzsike és Mária Annia cselekedő hercegnasszonyok, ott vannak az egyházfejedelmek, élükön Vaszary Kólos hercegprímással, Csúszka Györgygyel, Kún Bertalannál, Szász Károlyval Bogdanovics Laciánál; ott az államférfiak: Wassics Gyula, Lukács György, Tisza Kálmán, Kossuth Ferenc, Száll Kálmán, Hieronymi Károly, Thaly Kálmán, Wekerle Sándor, Berzeviczy Albert, Hegedűs Géza, Darányi Ignác, Bánffy Dező báró, Fejérvári Sándor báró; az írók: Jókai Mór kezdésével Rákosi Jóné, Vészi József, Berzicz Arpád, Flak Miksa, Endrédi Sándor, Kabos Ernő, Herzeg Ferenc, Pósa Lajos, Thür István, Salgó Ernő, Agai Adolf, Zöldi Márton, Abrányi Emil, Abrányi Kornél, Páy Nándor, B. Bajza László, Szávay Gyula, Munkács Bernát, Simonyi Zsigmond, Száva Tamás, Szécsy Ferenc, Benedek Elek, Alexander Bernát és mások; ott van Blaháné, Zichy Mihály és más képviselői a művészetnek, ott vannak Magyarország mánásasszonyai élükön Dániel Ernőné barónéval, akinek emléksével a gyönyörű album szerkesztő bizottsága működött. Nemesak nevek, de írásukban

tartalmi érték Az. Erzsébet királyné-émlékalbum méltóan szolgálja a mi Nagyasszonyunk emlékének kultuszát, külsőjében pedig a szó igaz értelmében pazar koreksége a szónok. Szigorú kivánógoknak is imponáló díszmunka, amelynek táblájára a magyar könyvkötési iparművészet büszke lehet, külön erre a célra készült papírosa az ipar termelése, nyomtatása, kaross és áloszágnak botfüti pedig a nyomdai munka ideáljai. Egész sorog műmelléklet alkotja a műírók meglévő ökösségét, a Nagyasszony életére és gyászosa ölművészetére vonatkozó képek, a művészi reprodukciók pártatlan tökéletességében, a nemesen artisztikus ízlés tisztaságában. Érték a magyar könyvespolcon és szalonban az Erzsébet királyné-émlékalbum, amely elmult hosszú évek viszonyairól tőrme és őrv ötvözik díszre, Kőtszázegyzvenhárom írtak emlékoszlopát és ötvénykilenczennegyzek cikketek e remek szép könyvbe — ezenkívül remek szép képekkel díszítve. Az ára husz korona. Megrendelhető Löwy József színházi titkárnál. Széchenyi István körút 23. szám.

— *A „Vasárnapi Újság” november 5-iki száma, mely 26 képpel jelet meg, két régi nevezetes erdélyi főri kastélyt mutat be Szádeczky Lajos cikkekkel s 6 képpel. Versekkel Juszt Bélától, Erdélyi Zoltántól és Szabados lovagi torna” címmel: ezekhez járulnak szépirodalmi olvasmányul a „Regénytár közleményei: Szemere György eredeti és Hamlin Carland angolból fordított regénye (képekkel). További közlemények: a nemrég kinevezett őt püspök arczképe és életrajza, Korányi Frigyes arczképe, „Jókai Tardomán”, érdekes részlet nagy írónk szabadságharc utáni bujdosásából, tárczazikk a lözsdéről s a hétről Andrásy Franciszka grófné roznyói szobra (képpel), Szentmiklóssy Zoltán hangulatos képe a halottak napjáról, kezepe-siuti temetőben leplezett két új művészi emlékek képe, 3 kép s cikkek a flume kívándorlók házáról, kép az Operaház „Maladetta” című új balettjének egy jelenetéről s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, Közintézetek s egyletek, Sakkjáték, Képtalány Egyveleg stl. A „Vasárnapi Újság” előfizetési ára negyedévre négy korona, a Világkronika”, val együtt négy korona 80 fillér. Megrendelhető a Franklin-társulat kiadóhivatálatában (Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. szám), Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap” a legolcsóbb újság a magyar nép számára, félvre 2 korona 40 fillér.*

Lapunk könyvnyomdájában anyag fiu, ki jól tud olvasni, tanonczul felvétetik.

Ferenc-csatorna részvénytársulat üzletigazgatósága.
2393—905. sz.

HIRDETMÉNY.

A részvénytársulat kezelésében levő csatornai múltárgyak 1906. évi fenntartásához szükséges és körülbelül:

220 m³ puha fenyőszál.

285 drb puha fenyődeszka.

40 m³ vörös fenyőszál.

70 m³ tölgyfa deszka.

15 m³ hajó padló.

35 m³ bárdolt tölgyfagerenda és

egyéb építési anyagoknak biztosítására

zárt ajánlati versenytárgyalás hirdetik.

Részletes anyagszükségleti kimutató és szállítási feltételek a r. t. üzletigazgatóságánál (Kisszapár, u. p. Úszivacz) kaphatók.

Ajánlatok: „Ajánlat a Ferenc-csatornai hidjavításokra” felirással látnadók el.

Az ajánlott összegre 10 százalékát képező bánatpénzt tartalmazó zárt ajánlatok beadási határideje 1905. november 25. déli 12 óra.

Később érkező vagy lávirati ajánlatok tekintete nem vételnek.

Kisszapár, 1905. november 1.

HEINCZ ALBERT,
műszaki és üzletigazgató

6501/1905.

Pályázat

Okér községben megüresedett községi állatorvosi állásra ezennel pályázatot nyitok és felhívom mindazokat, akik ezen évi 1000 korona fizetés és 40 fillér nappali és 80 fillér éjjeli látogatási díjjal egybekötött állást elnyerni óhajtják, hogy kellően felszerelt kérvényüket születési anyakönyvi kivonattal hozzám **november hó 23-ig** okvetlenül terjesszék be, mert később érkező kérvények figyelembe vételni nem fognak.

Ujvidék, 1905. október hó 30-án.

MEZEY IMRE,
Iosztogabro.

Legalább 5 korona napi kereset!

Házimunka-kötőgép-társasághoz keresünk, mindkét nembeli egyéneket gépeinkkel való köztesre. Egyszerű és gyors munka, egész éven át otthon. Előismeretek nem szükségesek, tyolóság nem határoz, a munkát mi értékesítük.

Házimunka - kötőgép-társaság
Thos H. Whittig és Társa
Prag, Peterplatz 7—550.

Szőlővessző!

A világhírű „Delaware“ adja a legjobb bort!

Oltani permetezni nem kell!
A szőlészet kincse.

A phyloxeraának ellent áll!
Leírását és árjegyzéket ingyen küldünk bárkinek.

Szőlőoltványok mérsékelt áron kaphatók!

Nagymennyiségű sima és gyökeres Delaware vessző eladás.

Czím:

Szigyártó és Takáts

szőlőtelep tulajdonosok.

Telep: Alsó-Szegesd.

Központi iroda: Felső-Szegesd.

Somogy megye.

Az elmúlt rendkívüli száraz nyár folyamán ismét a

Kükküllőmenti

Első Szőlőoltványtelep

(Tulajdonos: CASPARI FRIGYES MEDGYES, 93. N.-Kükküllőmege) volt az egyedüli az egész országban, mely oltványait óriási mennyiségű, naponta 5 millió liternyi ízzel öntözte, s ennek folytán az egyedüli szőlőtelep, amely ez évben is valóban szép és minden tekintetben kifogástalan minőségű szőlőoltványokat szállít. Képes árjegyzék számos elismerő levéllel ingyen és bérmentve.

SÁRKÁNY S. Bankháza

Telefon 80—89. **BUDAPEST, VI., Ó-UTCZA 6.** Telefon 80—89.
a magyar királyi szab. Osztálysorsjáték főárusítója.

Sürgönyezem: Sárkányék Budapest.

Folyó számla: Pesti magyar kereskedelmi banknál és a magyar kir. postatakarékpénztárnál.

Legmagasabb pénzkölesönt nyujtok sorsjegyekre és érték-papirokra, bárhol elzalogosított sorsjegyeket saját pénzemmel kiváltak és ezekre nagyobb kölesönt adok; letéjegy, zálogjegy beküldendő. Kedvező feltételek mellett a kölesön részletekben is visszafizethető.

Budapesti és vidéki kereskedőknek, ipavosoknak vónyított leszámítolom és könnyen törleszthető váltó és személyhitelt nyujtok.

Tisztviselők és katonatisztek amortizációs kölesönt kaphatnak.

Háztulajdonosok és földbirtokosoknak II-ik és III-ik helyre való betáblázásra azonnal folyósíthatok.

Semmiféle **előleges jutalékot nem kérek**, ugyszintén minden levelet, választélyeg nélkül is rögtön elintézek.

SÁRKÁNY S. Bankháza
— BUDAPEST, VI., Ó-UTCZA 6. —
25 év óta törvényszerűleg bejegyzett cég.

Megjegyzés: A XVII-ik sorsjáték I-ső osztályu sorsjegyei már megjelentek és kérem egyuttal b. megrendeléseit, a legjobb és legpontosabb kiszolgálásról előre biztosítom, minden nyereményt azonnal kifizetek.

A következő szerencse számokat ajánlom, mert ezek nagy nyereménnyel még nem lettek kisorsolva:

2979	12128	12953	16065	35733	44596
51325	58762	80847	99191	101580	105655

Kívágandó

Megrendelő lap.

SÁRKÁNY S. Bankháza BUDAPEST, VI., Ó-utca 6.

Megrendelem önöknél a számú sorsjegyet és ennek

árát postaiutvánnyal küldöm.
Kérem utánvenni.
A nem kívántak tessek átvonni.

Név:
Lekhely, u. p.:

Nyavalyatörés!

Ki nyavalyatörés, görcs és más ideges állapotban szenved, kérjen iratolt, ingyen és bérmentve kapható a szabad, hattyú gyógy-szertár által Majna Frankfurt.

Globus
Risztritolikvona

„Fortuna.“

Vásároljon

— szerencse —
osztálysorsjegyet

HERCZOG TESTVÉREK

bankházában **ZOMBOR.**

$\frac{1}{2}$ 12.— Kor, $\frac{1}{2}$ 6.— Kor, $\frac{1}{4}$ 3.— Kor, $\frac{1}{8}$ 1.50

SA vegyler megvizsgál, amelltt hatóságilag az arezbörre ártalmatlannak találja.

Szörvesztő

eltávolítja hölgyeknél az oly csunya, kelley metlen arezszört gyökerestől, anélkül, hogy az arezbörnek legkevésbé is ártana és az arezusk megadja az üdéséget, finomságot és simaságot. Ára 7 korona. Vidéki megrendeléseket utánvél mellett esz közöl az állatszertár

SCHMIDEK I. Budapest, VII., Nyár-utca 18.

40 filléres gőzfürdő.

Van szerencsém a n. é. közönségnek becses tudomására hozni, hogy a **Fal-cione-féle gőzfürdőben**

ZÓNA-FÜRDŐT

létesítettem; és pedig **minden szombaton délután nők és vasárnap délután férflak részére**, csekély

40 FILLERÉRT.

A n. é. közönség számos látogatását kérve, maradtam teljes tisztelettel

Biedermann Lajos
fürdő-bérlő.

Törlesztési kölcsönök földbirtokokra.

A magas kamatláb daczára kieszközlök törlesztéses kölcsönöket **földbirtokokra.**

A régi olcsó kamatláb mellett.

A kölcsönök azonnal folyósíttatnak készpénzben. Felvilágosítással készséggel szolgál

Schäffer Vilmos
bankegyesületi igazgató **Szegeden.**

SZŐLŐOLTIVÁNY ELADÁS.

A ki egészséges, olcsó szép szőlőt akar, bizalommal forduljon **Vityé Miklós** lekiismeretesen vezetett oltiványtelepéhez Szerb-Csanádon (Torontál), a hol szokvány minőségű I. rendű fás, gyökeres és sima zölös oltiványok, bor- és esemegefajok, valamint amerikai sima és gyökeres szőlővesszők, nemkülömben ugyanazon fajok II. rendű osztályzatban

a legelőbb árban kaphatók. — Szőlőügassnak külön e célra választott fajok. — Faj és árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

A számos elismerő-levél közül itten csak egy: Tek. Vityé Miklós urnak, Szerb-Csanád. A nekem szállított 2000 drb I. minőségű gyökeres oltivány 14—15 drbig mind megfogamzott s így azokat mindenkinek a legjobban fogom ajánlani. Már ez idén, t. j. az első évben 3 $\frac{1}{2}$ —4 m. hajtást hoztak, mely körülmény általános feltűnést keltett. Biztosítom, hogy szükségletemet mindig Önnek fogom fedezni. Szíves udvozlattal Kunszt Sebő, Egres.

XXV-ik magyar királyi
jótekonyczélú államsorsjáték.

Ezen sorsjáték remélhető tiszta jövedelme közhasznú és jótekonyczélokra fog fordíttatni Ezen sorsjátéknak 7691 nyereménye van 365.000 korona összegben készpénzben.

Főnyeremény 150.000 korona,

(továbbá:

1 főnyeremény	50 000 kor.	20 nyeremény á	500 kor.
1	20.000 "	50	100 "
2	10 000 "	100	50 "
12 nyeremény á	5.000 "	1000	20 "
5	2.000 "	6500	10 "
10	1.000 "		

Huzás visszavonhatatlanul 1905. évi december 28-án.

Egy sorsjegy ára négy korona.

Sorsjegyek kaphatók a nagy. kir. lottójövedéki igazgatóságnál Budapesten (Vámpalota), valamennyi posta-, adó-, vám- és só hivatalnál, az összes vasuti állomásokon s a legelőbb dohánytözszédben és vállóüzletben.

Magy. kir. Lottójövedéki igazgatóság.

RADIUM az

Igmándi

KESERŰVIZBEN.

Ártalmatlanná teszi, azonkívül gyorsan és alaposan eltávolítja a gyomorban és belekben részkelő csiráját számtalan kezdődő komoly betegségek, **elejét veszi ezzel a koranyag elhatalmasodásának a szervezetben.** — Megrögzöttebb gyomor-, bél-, s egyéb, belső bajokban mint ivókúra rendkívüli gyógyhatású. — Csak a fele mennyiség veendő mint a nem radioaktív hashajtó vizekből szokásos, vagyis fél ivópohárral, sok esetben elegendő már néhány evőkanállal is. — Kapható Zomborban minden jobb gyógyszerár és fűszéüzletben. — Nagy üveg 50 f, kis üveg 30 f, — Főszétküldés a forrás tulajdonosan

Schmidthauer Lajos

gyógyszerész által Komáromban,

Minden háztartásban áldásos, ha kéznél van.

Uj zálogház.

Van szencsém a nagyérdemű közönségnek b. tudomására hozni, hogy f. évi november hó 15-ével a gör. kel. szerb templom mellett,

az Eibl-féle házban uj

zálogházat

nyitunk, melyben mindennemű arany, ezüst, értékpapir és ruhaneműkre és más értéktárgyakra **előnyös kamatszámítás mellett** kölcsönt adunk és konvertálunk már zálogban lévő tárgyakat.

Kelt Zomborban, 1905. november hó.

Tisztelettel

Sztojkovics Nenád és Tsa.